

Deelnemen aan het samenleven

Participatie kan je vergelijken met interactief theater. Niet alle toeschouwers zijn bereid om meer te doen dan passief op hun stoel te zitten. Op een slechte avond hebben de acteurs het knap lastig om het publiek tot interactie te verleiden.

Met participatie in de maatschappij speelt eenzelfde onwennigheid. Niet elk individu zal zich op spontane wijze in het verenigingsleven engageren. Niet elke maatschappelijke groep lukt het om op doortastende wijze inspraak in het beleid op te eisen. In dat opzicht is het uiteraard geen goede zaak als burgers te veel worden gepamperd. In plaats van passief op zorg en dienstverlening te wachten, kunnen burgers ook zelf initiatieven nemen.

Het gebeurt dat mensen in armoede met moeite aanspraak kunnen maken op inspraak, omdat ze er de kans niet toe krijgen. Dit is een oud en heikel punt. Platformen, verenigingen en organisaties doen wat ze kunnen om hun leden een stem te geven, maar het blijft vechten tegen de bierkaai. De uitzondering op de regel? De verenigingen waar armen het woord nemen. Uit hun verhaal blijkt echter dat het afdwingen van inspraak niet volstaat. Je moet ook nog de gepaste methodiek en communicatievorm ontdekken om mensen te mobiliseren, om te wegen op het publieke debat, om *decision makers* warm te maken voor de goede zaak.

De overheid kan wensen dat haar bevolking actief aan de samenleving bouwt, maar kan zelf weinig eisen opleggen. Geslaagde participatie veronderstelt spontaneïteit en oprecht engagement van vele verschillende burgers in al hun verscheidenheid, geen clubjes bijziende gelijkgestemden, of een ongenaakbare elite.

Uiteraard kan de overheid wel een gunstige context voor participatie scheppen. Het moet altijd mogelijk zijn je te engageren, zelfs al doe je er wat langer over om de noodzaak van dat engagement te begrijpen. Uit een onderzoek dat we publiceren in dit nummer van *Weliswaar* blijkt dat participatie aanzet tot participatie. Het zogenaamde middenveld is nog steeds de kweekvijver bij uitstek. Dat de roep om participatie zo luid klinkt, heeft te maken met een overvraagde overheid. Die kan niet alle zorgen van de wereld op zich nemen. In participatie ziet de overheid dan ook een beleid dat meer aan de verzuchtingen van de bevolking beantwoordt en een middel tegen onverdraagzaamheid.

Het positieve is dat mensen wel degelijk ingaan op de vraag om te participeren. In het eerste artikel van ons dossier staat te lezen dat de participatie van jongeren in de lift zit en dat ook ouderen – hoe langer hoe mondiger – meer van zich laten horen. Het project 'Buurtschatten' in Noord-Antwerpen kent succes. In Oost-Vlaanderen gaan mensen enthousiast in op de vragen van het project rond de 'Grondrechtenboom'. In Nederland, net over de grens, vinden de mensen 'Droomtrajecten' uit om hun buurt te verbeteren. Vooral het Lokaal Sociaal Beleid maakt het mogelijk om de vinger aan de pols te houden en te weten te komen wat de burger wil en kan, zoals we in Boom hebben opgetekend. Hierbij speelt de overheid vooral een pragmatische rol. Die overheid moet aanspreekbaar zijn en inspraak toelaten als ze verwacht dat burgers verantwoordelijkheid nemen voor hun samenleving.

Nico Krols

Weliswaar – welzijns- en gezondheidsmagazine voor Vlaanderen – richt zich tot iedereen die bij het welzijns- en gezondheidswerk betrokken is. *Weliswaar* is een sociaal vakblad dat bericht over de wetenschap, het beleid en het vele harde werk in de zachte sector. *Weliswaar* is een uitgave van de Vlaamse overheid.

www.weliswaar.be

illustraties omslag en dossier |
Ief Claessen

Inhoud

Dossier: Participatie

Participatie stimuleert participatie 4
Participatie bloeit bij Vlaamse jongeren

De grijze massa laat van zich horen 6
Ook ouderen participeren in beleid en maatschappij

"Vertrouwen komt met de jaren" 9
Lokaal Sociaal Beleid in Boom

Vechten voor kansen 11
Ides Nicaise over de participatie van armen

De schatkamer van de wijk 13
Samenlevingsopbouw steunt privé-initiatief

Bewoners aan de macht 15
Nederlandse droomtrajecten verbeteren leefbaarheid

conferentieel 17
Weliswaar was daar

welnu 19
uw activiteitenkalender

personeelsbeleid 20
werken in de zorg

waarvan akte 21
uw vragen over uw rechten

gehoord of gelezen 21
welzijnswetenswaardigheden

café social 22
tussen welzijn en cultuur

beleid 24
goed voor uitvoering

uitgelezen 26
een selectie nieuwe publicaties

reportage
Doen wat je moet doen 27
Het verhaal van jonge mantelzorgers

reeks
"Het zou ideaal zijn mochten we niet bestaan." 30
Deel 2: Zorg in Wallonië

reportage
Het ministerie van armoede 35
Een terugblik op een kwart eeuw armoedebeleid

Nieuwe reeks!
reeks
"Mij krijgen ze niet kapot!" 37
Kindermishandeling deel 1: getuigenis van een overlever

reportage
Groene jongens 41
Op de zorgboerderij telt iedereen mee

interview
Minder regels voor meer samenleving 43
De regulering stimuleert vrijwilligerswerk in Nederland

reeks
De droom van de antipsychiatrie 45
Tien vragen aan Riet Lochy, Vlaamse in de Nederlandse Geestelijke Gezondheidszorg